

Józef Bednarczyk

Inowrocław, woj. bydgoskie, st. 100

Informator Archeologiczny : badania 22, 73-74

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Materiały znajdują się w Katedrze Archeologii UMCS.
Badania będą kontynuowane.

Grzybów, gm. Staszów, woj. tarnobrzeskie - patrz neolit.

**Hrubieszów - Antonówka,
gm. Hrubieszów,
woj. zamojskie,
st. 1**

Uniwersytet Marii Curie-Skłodow-
skiej w Lublinie Katedra Archeologii

Badania prowadził dr Andrzej Kokowski. Finansował WOA-K z Zamościa. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko grupy masłomeckiej z młodszego okresu rzymskiego.

Właściciel resztówki po dworze w Antonówce udostępnił inwentarz grobu szkieletowego, wydobyty przypadkowo na terenie parku, w okolicy miejsca nielstniejącego już modrzewiowego dworu. Z grobu wydobyto naczynie leplone w ręku i brązową fibulę.

Stanowisko zlokalizowane jest w szczytowej partii jednego z największych wyniesień w okolicy Hrubieszowa, leżącego w strefie krawędziowej południowej partii szerokiej doliny bezmiennego cieką będącego dopływem Huczwy. Ekspozycja stanowiska bardzo wysoka nad dnem doliny, o kierunku północnym i wschodnim.

W miejscu wydobycia grobu założono wykop o wymiarach 9 x 3 m, ukierunkowany po osi N-S. W jego obrębie, pod warstwą humusu oraz około 30 cm warstwą gruzu odsłonięto nieregularny narys stopy fundamentowej narożnika budynku utworzony przez luźny gruz spojony wapnem i gliną. Fundament zagłębiony ok. 55 cm od działającej powierzchni gruntu.

W części północno-wschodniej wykopu, na głębokości 67 cm odsłonięto grób nr 2 zawierający pochówek dziecka wyposażony w fibulę brązową i kolbę z 68 paciorków. Trudne warunki obserwacji spowodowane m. in. gęstą siecią korzeni, nie pozwoliły na wyróżnienie zarysu jamy grobowej. W warstwie całego wykopu znaleziono kilkanaście fragmentów ceramiki z okresu rzymskiego, spalone kości i fragment stopionego szkła. W wykopie stwierdzono również fragmenty naczyń z epoki brązu.

Położenie stanowiska w obrębie parku uniemożliwia praktycznie dalsze badania wykopaliskowe.

Materiały znajdują się w Katedrze Archeologii UMCS w Lublinie.
Badania będą kontynuowane.

Hyża, gm. Zamość, woj. zamojskie - patrz neolit.

**Inowrocław,
woj. bydgoskie,
st. 100**

Uniwersytet Im. Adama Mickiewicza
Instytut Historii Zakład Archeo-
logii Polski w Poznaniu

Badania prowadził mgr Józef Bednarczyk. Finansowało Biuro Badań i Dokumentacji Zabytków w Bydgoszczy. Piąty sezon badań. Ślady osadnictwa kultury łużyckiej i kultury przeworskiej z okresu późnolateńskiego, osada kultury przeworskiej z fazy B2-C1.

Badaniami objęta została wschodnia część osady na powierzchni 920 m². Odkryto ponad 370 obiektów, w tym m. in. 2 domy mieszkalne, 2 piece, 1 studnię, około 50 jam, 7 palenisk, 1 ponad 310 dołków postępowych.

Z dwóch domów mieszkalnych (typu zagłębionego w ziemię) w pełni zbadano jeden (nr 254). Poza materiałami źródłowymi wskazującymi na ewidentnie mieszkalny charakter obiektu wystąpiły w jego obrębie pozostałości pracowni kamieniarskiej w postaci składu surowca (skupienie większych kamieni) i odpadów produkcyjnych (odłupki).

Z dwóch odkrytych pieców pierwszy (nr 280) służył do wytopu wapna, drugi (nr 280) o funkcji (nr 190, 395, 430) ósemkowatym zarysem i znaczną wielkością w planie "schodkowatym" profilem i założonym układem nawarstwień. Na dnie jednego z nich zalegała cienka warstewka zwęglonego zboża. W kilku jamach odkryto szkielety zwierzęce. W dwóch przypadkach były to czaszki bydła(?), w pozostałych pięciu wystąpiły większe ilości szczątków kost-

Studnię (nr 54) zbadano "połówką" do głębokości 300 cm od poziomu gruntu (50 cm poniżej lustra wody), nie osłagając spągu. Dalsze badania, podobnie jak w przypadku pieca przełożone zostały na rok następny.

Jamy, jak wskazywałaby ich zróżnicowana morfologia, rozmiary oraz treści wypełnień, pełniły różne, nie zawsze możliwe do określenia funkcje. W szczególności wyróżniały się 3 obiekty (nr 190, 395, 430) ósemkowatym zarysem i znaczną wielkością w planie "schodkowatym" profilem i założonym układem nawarstwień. Na dnie jednego z nich zalegała cienka warstewka zwęglonego zboża. W kilku jamach odkryto szkielety zwierzęce. W dwóch przypadkach były to czaszki bydła(?), w pozostałych pięciu wystąpiły większe ilości szczątków kost-

nych pochodzących z różnych partii szkieletu. W żadnym z obiektów nie zalegały one w porządku anatomicznym.

Na podkreślenie zasługuje wydatnie wyższa niż dotychczas liczebność wszystkich kategorii źródeł, a w szczególności paleobotanicznych (27 prób z 22 obiektów).

Wyniki badań dotychczasowych pozwalają na postawienie tezy, że osada dzieli się na dwie strefy: mieszkalną - badaną w latach 1982-83 i 1985 i gospodarczo-produkcyjną - badaną w 1988 r.

Materiały i dokumentacja przechowywane czasowo będą w Zakładzie Archeologii Polski Instytutu Prahistorii UAM w Poznaniu.

Jakuszowice,
gm. Kazimierza Wielka,
woj. kieleckie,
st. 2

Uniwersytet Jagielloński
Instytut Archeologii

Badania prowadził prof. dr hab. Kazimierz Godłowski. Finansował WOA-K w Kielcach i Uniwersytet Jagielloński. Siódmy sezon badań. Osady: neolityczna oraz kultur: trzcinieckiej, lużyckiej, przeworskiej, z wczesnego średniowiecza i z czasów późniejszych.

Nie licząc wykopów ratowniczych badania objęły 206 m² wliczając w to jednak teren, na którym badania rozpoczęto w 1987 r. oraz obszar nie przebadany do calca. Ogółem od 1982 r. systematycznymi badaniami objęto 907 m², z czego jednak obszar przebadany do calca i nienaruszony przez nowożytnie wkopy obejmuje tylko 480 m². Wyróżniono 105 nowych obiektów osadowych (nr 579-683).

Tak jak i w poprzednich latach natrafiono na intensywne ślady osadnictwa kultury trzcinieckiej. Oprócz warstwy kulturowej i licznych jam uchwycono narożnik płytkiego rowka fundamentowego (ob. 590) zapewne prostokątnego domu. W jednej z jam znaleziono dwa całe naczynia tej kultury.

W dużej ilości wystąpiły materiały z młodszego okresu przedrzymskiego. Oprócz warstwy kulturowej z tego okresu uchwycono po raz pierwszy duże jamy, w których zalegał zagadkowy i skomplikowany układ nawarstwień, prawdopodobnie pochodzenia organicznego. Materiał ceramiczny charakterystyczny jest przeważnie dla kultury przeworskiej, ale wystąpiły też pojedyncze fragmenty lateńskiej ceramiki "siwej" i grafitowej oraz po raz pierwszy w Jakuszowicach ceramiki malowanej. Znaleziono fragment wielobarwnego pierścieniowatego wisióra szklanego oraz ułamek zapinki zbliżonej do typu A.65.

Licznie reprezentowane są materiały z okresu wczesnorzymskiego. Uchwycono wczesnorzymską warstwę kulturową oraz badano 5 dużych półziemlankowych obiektów z tego okresu. Ob. 4, którego eksplorację dokończono w 1988 r. miał wymiary ok. 3,7 x 4 m. Z zabytków wydzielonych na uwagę zasługuje paciorek zdobiony wyobrażeniami twarzy ludzkich, ułamek żelaznej zapinki z ażurową pochewką, brązowa zapinka trąbkowata odmiany I wg T. Liany, żelazna inkrustowana złotem zapinka typu A.99 i fragment siatki koleczki.

Z młodszego okresu rzymskiego eksplorowano obiekty, na które natrafiono już w trakcie poprzednich badań - głównie jamy zasobowe oraz dokończono eksplorację dużej półziemlanki - ob. 16.

Z zabytków ruchomych zasługuje na uwagę zdobiony grzebień typu I wg S. Thomas, 2 zapinki typu A.158, kilka paciorków szklanych i bursztynowych, rombowa wisiorek brązowy, sztabkowata kostka do gry, fragment posrebrzanego brązowego zwierciadła, ułamek szklanego pierścienia i kilka fragmentów naczyń szklanych. Wśród tych ostatnich znajdują się znalezione na wtórnym złożu w jamie wczesnośredniowiecznej ułamek grubościennego pucharka zdobionego szlifowanymi owalami późnego typu oraz zdobionego plastiką dekoracją puchara typu Sniartemo niewątpliwie pochodzącego już z V w. Znaleziono 5 dalszych monet rzymskich: 1 cała i 1 fragment (ze śladami celowego odpiłowania) denar M. Aureliusza, nieczytelny denar, antoninian Klaudiusza II i nieczytelną monetę - zapewne również antoninian z lat 260-280. Liczba monet rzymskich znalezionych w Jakuszowicach wzrosła tym samym do 33.

Z wczesnego średniowiecza pochodzi jama zasobowa, w której wystąpiły m. In. ułamki prążnicy i duża ilość zwęglonych szczątków roślinnych. W warstwie ornej znaleziono brązowy model do wyciskania z blachy okuć do pasa. Prawdopodobnie pochodzi on z okresu środkowopolskiego (VII w.). Jest to pierwsze tego rodzaju znalezisko w Polsce. Znaleziono też połówkę malej, srebrnej monety średniowiecznej.